

Világnézeti nevelés, a közoktatás kérdései

Megkezdődött a szocialista országok közoktatási minisztereinek konferenciája Balatonaligán

Balatonaligán kedden megkezdődött a szocialista országok közoktatási minisztereinek III. konferenciája. Az ülésen, amelyen 11 ország — a Bolgár Népköztársaság, a Vietnami Szocialista Köztársaság, a Német Demokratikus Köztársaság, a Kubai Köztársaság, a Laoszi Népi Demokratikus Köztársaság, a Mongol Népi

Köztársaság, a Lengyel Népköztársaság, a Román Szocialista Köztársaság, a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetsége, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság és a Magyar Népköztársaság — közoktatási minisztere vesz részt, dr. Polinszky Károly oktatási miniszter tartott megnyitó beszédet. A háromnapos konferen-

cián a résztvevők eszmecserét folytatnak a tanulóifjúság marxista-leninista világnézetre való nevelésének feladatairól, valamint a közoktatás időszaki kérdéseiről. A miniszterek és a delegációk tagjai összegezik a korábbi konferencián elfogadott együttműködési munkaterv végrehajtásának tapasztalatait is. (MTI)

A cigányság helyzetéről

Egy éve alakult meg a Hazafias Népfőnt cigánypolitikai albizottsága, hogy javaslataival, közvetlen közreműködésével segítséget nyújtson a hazai cigányság társadalmi beilleszkedéséhez, hátrányos helyzetének felszámolásához, szociális körülményeinek javításához. A 19 tagú bizottság több mint fele cigány. Van közöttük ügyvéd, pedagógus, agrármérnök, műszaki szakember és védőnő is.

A munkabizottság égisze alatt jelent meg Vekerdi József és Mészáros György „A cigányság a felemelkedés útján” című tanulmánykötete és ugyanezzel a címmel tíz ankétot rendeznek a következő hetekben a többi között Budapesten, Pécsen, Miskolcon, Győrben és Debrecenben. Az elhangzó referátumok és hozzászólások legérdekesebb részeit könyv alakban is megjelentetik.

Kevesebb üzemanyaggal

Az AFIT Miskolci úti 3. sz. Autójavító Üzemében megkezdtek a takarékosabb üzemanyag-fogyasztás érdekében a tranzistoros gyűjtőberendezések beszerelését a gépkocsikba. A berendezéseket a Bakony Művekben készítik. Ez a gépkocsitulajdonosoknak mintegy nyolcszázalékos benzinmegtakarítást eredményez. (MTI)

Apollon és Dionüszosz

Harmóniára törekvés, nyugalom és szépség az egyik oldalán, érzelmek és gondolatok ár-árpálya, vulkánkitörések, katarziszok a másikon. Emberségünk két arca, két egymásra tekintő, egymással folyton perelő, egymás nélkül kiüresedő tekintete. Az apolloni és a dionüszoszi. Az emberek döntő többségében csak az egyik mérték érhető tetten, a másik a személynél mély rétegeibe húzódva létezik. Keveseknél tapintható ki a nyugalomnak és a katarzisznak, a harmóniának és a diszharmóniának, a szélcsendnek és a viharoknak állandó jelenléte, egymásnak feleselése, egymás vallatása-serkentése. Vinkler László azon szerencsés művészek közé tartozik, akiknek élete és munkássága kiteljesítője a káros és a rend örök párviadalának, a filozófiai tézis-antitézis-szintézis festői megvalósításának.

Vinkler László nagyszabású kiállítását rendezte a Bartók Béla Művelődési Központban. Közel 40 esztendő szerteágazó, sokszínű alkotói munkásságának görög mitológiához kötődő szálát fogja át a tárlat. Az 1939-es szicíliai tanulmányút alapélményét fogalmazta meg A két Etna című képen, legújabb alkotásai pedig az 1977-es delphoi tartózkodás friss élményeiből teljessétek ki. A mediterrán tájhoz és a görög mitológiához való kötődés nyomjelző lövedékeinek fényében teljesebb ki Vinkler személyiségének gazdagsága, következetessége, etikai tartása, esztétikai törekvése, művészi nyelvezte, alkotómunkájában megnyilvánuló dialektika.

A görög mítoszvilág számára nem egy nép történelmének-legendáinak holt materiája, hanem ma is ható, élő-eleven, szembesülésre és szembesítésre alkalmas példázat. Míg az 1977-es görögországi tanulmányút előtt született mitológiai parafrá-

zisok döntő többségében nélkülözik a konkrét tájképi elemeket, s elsősorban a mitológia alakjainak életszerű, addig az utóbbi festményeken érződik a Delphoi-öböl csodálatos párja, Apollon szent hegyének, a Parnaszusznak mediterrán zöldjei, a nap tündöklésében feloldódó színek, a kontúrúkat vesztett tárgyak oldott plaszticitása, a fény-levegő-táj dinamizmusa, mely körbefogja, átítatja táncoló nimfáit, harci szekereit, építészeti motívumait. Ennek a mítoszvilágnak is együtt van kettős arca, az ébrenlét valóság, és az álmok fantáziavilága, a ráció és a szenvedély birkózása. Egyik oldalán Trója kavargó sokasága, kataraktikus víziója, a bacchanalia fűtött szüvenedélye, Európa elrablásának erotikus izzása, Oidipusz tragédiája. A másikon Aphrodite születésének csodája, Telemachosz furdetésének jelképe, a Delphoi-öböl természeti szépsége, Odüsszeusz és Penelope találkozása. De az Etna hófódté csúcsai mögött ott izzik a kitörni készülő magma, Antigone és Iszméné portréja sejteti a tragédiát, mint ahogy a szenvedéssel van átítatva Elektra és Oresztész arcképe is.

Vinkler nagyszerűen érzi és érti, hogy ezek a mitológiai történetek tulajdonképpen morális és politikai problémafelvetések, s ezért alkalmasak arra, hogy ma is korszerű mondanivaló hordozói legyenek. Alakjai, az általuk megtestesített történetek, a mitológiai hősök emberi kapcsolata utalhat ma társadalmi valóságunkra is. Olyan emberi értékekkel, mondanivalókkal találkozhatunk a tárlaton, melyek évezredek emberi tartalmak, témák, problematikák kikristályosodott metaszetei. Vinkler az az alkotó, akinél mindig a mondanivaló törvényei határozzák meg a kifejezőeszközöket. Megtestesítője annak, hogy a stílus nem művön kívüli

Kiállítási napló

kategória, hanem a mondanivaló által megszabott, a tartalomnak legjobban megfelelő kifejezőeszköz. Ezért váltakozhatnak természetes harmóniával a klasszikus realizmusból táplálkozó tisztá portrék, a kalligrafikus rajzok, az expresszív régebi datálású tájképek és a szürrealis látomások.

A művelődési központ földszinti galériatermében Vinkler László e tematikához kötődő rajzait állította ki. Annak a mindennapi munkának gyöngyszemét, amely a képzőművésznél ugyanazt jelenti, mint a zongoristánál a gyakorlás. Szembenézni a fehér papírlappal, s elindítani egy vonalat. S közben, míg a vonal fut, megtörik, újból nekilendül és megállapodik, a születés élményét éli át a művész. Tudatának legmélyéből bányászta elő motívumait, elfelejtett álmainak különös alakjai öltenek formát. S ismét csak a mitológiát látja beléjük Vinkler László, vagy ahogy ezeket a lapokat szellemesen szignózza, Relkniv Olszál. Azután a fönti teremben a festmények között a színvilág éppúgy felesel, mint a tematikai megközelítés. Az erőteljes és intenzív színektől a legutolsó képeken a fehér szintéziséig jut el. Addig a színing, mely szinte belső fényével foglalja magába a tündöklő görög táj sugárzó színeinek összességét, tartalmilag is segítve az újjáélesztett mitológiák mai érvényét, a görög mitológia XX. századi képzőművészeti újraelvételét.

Tandl Lajos

Pisztrángnevelés

Minden korábbi számítást felülmúló sikert hozott a mesterséges pisztrángnevelés a Balatoni Halgazdaság ódörögpusztai telepén. Két hektár vízterületen évente jóval több mint 200 tonna pisztrángot nevelnek. A ha-

Előre gyártott szerkezetek

A hazai előre gyártott szerkezetek szélesebb körű elterjesztésének kérdéseiről kezdődött kedden háromnapos tanácskozás az Építőipari Tudományos Egyesület szervezésében a Magyar Tudományos Akadémián. A konferencián két szekcióban összesen 37 előadás hangzik

el a legújabb hazai és külföldi technológiai eljárások ismertetéséről. A tanácskozásnak az ad aktualitást, hogy az MSZMP KB tavaly hozott határozatot az iparosított szerkezetek építőipari tevékenységben, valamint az építési tevékenység hatékonyságának növelésére.

Víztározó

A tervezett határidő előtt elkészült a Csele-pataki víztározó. A tározó kettős célt szolgál. Ha a Dunát újabb szennyeződés éri, akkor Pécs vízellátását innét biztosítják, másrészt pedig a Mohács térségében megépülő öntözőfürt részeként is szolgál. A tározó építése 23 millió forintba került.

Napra forog – a napraforgó

A napraforgó nemcsak szép növény, hasznos is, kettős hasznú. A bordányi Előre Szakszövetkezetben például a kifagyott gabona helyére vetettek tányericát. A kényeszer adta a mostani örömet. Ugyanis az eddigi összesítés szerint jól fizetnek a táblák, bő természeli honorálja a föld a munkát. Fél száz hektár homokon fogtak termést az idén ősszel a bordányiak. Eről a területről hordják be most a napraforgót.

Hajdanában abból állt a tányericá szedése — amit a gazdák a kukoricatábla szélére ültettek —, hogy egyenként levágták az érett ricafejeket és azokat a fészert alatti vagy a tornácra, egy darab bottal estéknél kiveregették. Kerekedtek ilyenkor mesék, történetek, hogy gyorsabban teljen az idő, mivel a ricaverés nagyon aprólékos munkát kívánt. Majd, hogynem szemétként szedték ki a termést a bugákból. Utána a szemetes ricát kiszeelelték — olyan helyen öntötték egyik zsákból vagy kosárból a másikba, ahol kisebb szél járt, hogy a könnyű, üres szemeket és a szemetet kihordja a többi közül. Ezután még a földben maradt ricaszárát ásóval kiemelték, behordták és kupba rakták, hogy kerítést készítsenek belőle a tanya köré. Manapság ezt a munkát kombájn egy művelettel elvégzi, levágja, elcsépeleli a napraforgót. A másik gép is nagy torokkal rostálja a magot. Exportra vagy az olajgyárnak.

A bordányiaknak jól sikerült ez az esztendő, többet hozott a ricá a konyhára, mintha gabona termést volna az ötven hektár földön. Gál Jenő, a szakszövetkezet elnöke mondja: — Új növény errefelé a napraforgó, most vágunk belőle először; és olyan jól sikerült, hogy jövőre többet vetünk belőle. — Hova adják el? — A TESZKER-rel szerződünk, ők küldik tovább a nyugati piacokra. A Termelőszövetkezetek Értékesítő, Beszerző és Szolgáltató Közös Vállalata Csongrád megyei részlegében Kozma György adott információt: — Rajtunk kívül sokan értékesítenek napraforgót. A gabonaforgalmi, a rendszerek, a Magtermeltető Vállalat és még mások. Mi a nagy olajtartalmú magokat adjuk a növényolajiparnak, az iregi csikok fajtát meg exportra küldjük, madáreleségnek. — Mennyi exportra szerződtek az idén? — A kisteleki Új Élet Tsz és a bordányiak együtt 1700 mázsára. Mindkét szövetkezet 25 kilós zsákokban rakja a vagonokba a magot. A kisteleki határban öt kombájn vágta a napraforgót. A megállapodás szerint kisegítették egymást a környékbeli gazdaságok. A pusztazeri Hétévezér és a kisteleki Új Élet Tsz gépei a szomszédos Magyar-Szovjet

Barátság Termelőszövetkezet földjén dolgoztak.

— Mi hármán vagyunk pusztaszeriek — így felelt a kérdésre Kovács Gábor esztergályos, aki a kombájnoszt helyettesítette. — Együtt haladunk, én is mindjárt beálllok a sorba, csak jóllakik a gép — mutatott a tankoló kombájnr. Ami abból állt, hogy a tanya melletti tisztán a pótkocsis traktor a platójáról átpumpálták a gázolajat a szürke Dominátorba.

Közben Kocsis János is megérkezett teherautóval. Akárcsak nyáron, aratáskor, várta, hogy megtegyen a garat és vigye a kicsépelelt magot.

— Most könnyebb szállítani vagy aratáskor?

— Majdnem egyforma az mindig — mondja a sofőr. — De most úgy alakadtam, hogy két kombájn meg két traktor húzott ki.

— Hova viszik a termést?

— Előbb a majorba, a tisztóba, aztán Nyíregyházára, az olajfinomítóba.

— Nincs messze?

— Háromszázötven kilométer az út, este megünnel, reggel indulunk vissza.

A tévesben elmondták, hogy azért nem szállították tengelyen a szotyolát, mert a vasút lassú, és a vagonokban romlott volna a termés minősége. A közösség tagja a napraforgó-termesztési rendszernek, és arra szöjt az egyesítés, hogy Csepelre vagy Nyíregyházára adják le a tányericát. Kiszámították, hogy így gazdaságos az értékesítés, mert nekik bérben nem éri meg szárítani a napraforgót.

Részlet az egyik szegedi járási mikrokörzet alakulási-akor felvett jegyzőkönyvből: „Legjövendelműbb növény a napraforgó. ... E növény szántón belüli aránya 6—10 százalék. Bár vetésterület növekszik, a technológia pontos kialakítására várni kell... a természetes technológiájánál 8—10 éves vetésciklus betartása indokolt.”

A bordányiaknak, a kistelekieknek és még néhány gyöngye, homokon gazdálkodó szövetkezetnek az idén jól termett — napra forgott a napraforgó.

Majoros Tibor

Hétköznapok

Nem házalók!

Ne irigyeljük most a tarjáni általános iskolás gyerekeket! Vagy hatezer lakásba kell becsöngetniük egy hét alatt, megkérni szépen a házigazdákat: ha van használaton kívüli ruhaheműjük, gyűjtsék egybe, tegyék abba a zsákba amit kapnak, s majd szombaton újra eljönnek érte a gyerekek. Tanítás után járják a lépcsőházakat, mert velük megértették pedagógusai: a használt, viseltes ruha is érték. Kérem az olvasót: a „velük megértettek” kifejezést tekintse hangsúlyosnak. Tekintse egy másik kifejezés ellentétének. Hogy tudniillik a lakók — tisztelet a kivételnek — félreértették a felhívás, az akció lényegét. Házalónak, kuldúsnak, kéregetőnek, hivatlan alkalmatlankodónak nyilván

emiatt nézik a gyerekeket... Mi más lehetne az ok, hogy úgy fogadják őket, mintha maguknak kuncsorognának fagyfaltravolót... Goromba elutasítás, gyerekeket nem való otthonba szö fogadja őket, akik pedig lelkesen vállalták, segítenek az akció meghirdetés szervezeteinek. Ne irigyeljük hát most a tarjáni általános iskolásokat: kedvüket vesztették, lelkesedésük lelohadt. Ilyenek a felnőttek? — gondolhatják. Október huszadikáig meg sok lakásba becsöngetnek Tarjánban. Akinek nincs felesleges, használt holmija, legalább azzal védje meg a felnőttmúdr becsületét, hogy emberi hangon mond a kérésre nemet.

P. K.

Metamorfózis

Pereg a film a Vörös Csillag moziban. Egy kisfilm, a Jelenlét, egy pusztuló-bomló kultúráról. Aztán vált a kép, indul a főműsor, Jancsó filmje, az Allegro barbaro. Szinte észrevétlen a változás, de oldottabbak a formák, a vásznon szétszűrő fények színei. De mi a csoda?! Valahogy nem állnak össze a képek. Egyre inkább erőt vesz az emberen a hiányérzet. Rendezetlenek, befeláztatnak, esetlegesen a híres jancsói mozgások. Hogyhogy?

Jé, ez a film a tavasszal, a November 7. Művelődési Központban még mintha szélesvásznú lett volna! Horizontálisokból építkező toltásképi itt most billenő, satnya kompozícióban hullanak el a normál vásznon méretében, elveszítve kétoldalt stabilizáló „szárnyakat”. De hogyan lehet szé-

lesvásznú filmet normálban vetíteni? Eh, ostobaság. Megcsalják a szemet hitt tapasztalatai és az emlékek vélt szépségei. De üssük csak föl a MOKEP Filmhírszolgálat című kiadványát! Hát ez is azt írja: ta- karásos a film. Márpedig a Vörös Csillagban normál volt. Hogyan lehet ez? Rossz a kópia? Aligha. Vagy a Jancsó—Hernádi szerzőpáros tróvia lett a mozigépész segítségével, s így esett át a film a metamorfózisra? Lehet. Valószínűleg ugyanannak az alkotói tudatosság- nak eredményeként, amivel a nyomdász a plakáton Allegro Barbarának szedte a címet, gondosan ügyelve a helyesírásra, s nagy B-vel kezdte a második szót. Talán igaz is lehetett. Hisz „a barbarónak úgy sincs értelme”. Akkor pedig tán a széles vászonnak sincsen... Sz. I.